

‘El foso’, una mirada íntima als músics de l’orquestra del Liceu

Per Mercedes Conde Pons

S’han preguntat mai quina és l’activitat diària d’un músic d’orquestra? I, més concretament, d’un músic d’orquestra d’un teatre d’òpera? Amagats funció rere funció al fossat –situat davant de l’escenari i just per sota del nivell de l’escena–, els músics d’una orquestra d’òpera són alguns dels actors que passen més desapercebuts del complex engranatge artístic que és l’òpera. Algú, però, s’hi fixat i ha volgut conèixer de més a prop el seu quefer dia rere dia i quin espai els ocupa la feina. Perquè l’activitat d’un músic d’aquestes característiques pot ser molt absorbent, i molt solitària. Hores d’estudi, hores d’assaig, funció darrere funció durant setmanes, horaris intempestius i el “track” per la manca de marge d’error fan que la tasca d’aquests músics sigui, sovint, menystinguda, alhora que converteix els membres que integren l’orquestra en uns complets desconeguts. Concebuda i filmada la temporada passada, l’estrena d’aquest documental pocs mesos després de la crisi institucional que va viure el Gran Teatre del Liceu amb l’amenaça d’ERO, situa aquest film, a més, de plena actualitat. *El foso* s’estrena el proper divendres 29 de juny als cinemes Verdi Park.

El foso ens ofereix una mirada personal i molt íntima, com si espiéssim pel forat del pany la figura del músic d’orquestra d’òpera i les persones que tenen com a mode de vida aquesta professió. Un fil conductor que lliga poèticament i serveix també com a espai de divisió i connexió alhora entre les diverses històries que se’ns expliquen, el contingut central de l’origen dels diversos materials que serveixen per fer instruments tan “silenciosos” com els arcs dels violins. El documental, doncs, ens passeja per paratges gairebé verges d’Albània, el Brasil, la Xina i Mongòlia, i tot contrastant-hi, ens mostra la fascinant rutina d’un teatre d’òpera, des del període d’assajos a les funcions, en què els músics de l’orquestra queden, sempre, en un segon pla perquè la seva finalitat no és destacar, sinó crear un so comú i total que englobi el que tots els músics emeten per tal de crear l’harmonia. Un documental extens, de gairebé dues hores de durada, en què juga a favor l’element fascinant que suposa l’escolta de la música en contínua evolució (i, per tant, efímera) i un ritme força equilibrat en les històries. Excel·lent fotografia i llum. Sens dubte, una oportunitat única per conèixer l’altra cara de la moneda d’un teatre d’òpera.

El foso ha vist la llum gràcies a la iniciativa del Màster en Documental de Creació de la Universitat Pompeu Fabra (IDEC) i ha estat produït per Bausan Films en coproducció amb Televisió de Catalunya i la participació de TVE. Ricardo Íscar, el director, estrena amb aquest treball el seu tercer llargmetratge. Anteriorment ha dirigit *La danza de los espíritus* (2010) i *Tierra negra* (2004). *El foso* ja s’ha presentat a DocumentaMadrid 2012 i ha estat guardonat al Festival de Cine Español de Málaga amb la Biznaga de Plata-Premio Especial del Jurado.

El Màster en Documental de Creació de la Universitat Pompeu Fabra (IDEC) de Barcelona funciona des del 1998 i és un dels instigadors del cinema documental espanyol i europeu. De les seves aules i dels seus alumnes han sortit documentals com *En construcción* de José Luis Guerin, *Monos como Becky*, *De niños* i *Veinte años no es nada* de Joaquim Jordà, *El cielo gira* de Mercedes Álvarez, *La leyenda del tiempo* i *Los condenados* d’Isaki Lacuesta o *Tierra negra* de Ricardo Íscar. Bausan Films és la productora dels documentals *Virgen de la Alegría*, *Lalia* i *Bucarest la memoria perdida*, guardonats amb tres Premis Goya, i

del documental *Balseros*, nominat als Oscar.